

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Okresní soud v Liberci rozhodl v hlavním líčení konaném dne 14. října 2019 v Liberci v senátě složeném z předsedkyně senátu Mgr Hany Moravové a soudců přísedících Evy Holatové a Simony Löfflerové,

takto:

Obžalovaný

[celé jméno obžalovaného], narozený dne [datum] ve [obec], trvale bytem [adresa svědka, poškozené a obžalovaného],

je vinen, že

od přesně nezjištěné doby v průběhu roku 2018 do února 2019 ve společném bydlíšti na adrese [adresa svědka, poškozené a obžalovaného], týral svoji matku [celé jméno poškozené], [datum narození], a to tím, že na ni téměř každý den křičel nebo do ní strkal, dále jí vulgárně nadával, rozkazoval a nutil ji k různým úsluhám, např. aby mu připravila kávu nebo čaj nebo aby mu uvařila, a když to odmítla, tak na ni řval, házel věcmi a ničil zařízení bytu, nejméně třikrát ji udeřil otevřenou dlaní do zátylku hlavy a štípal ji do nohou, čímž jí způsoboval podlitiny, min. v jednom případě po poškozené chtěl, aby mu uvařila a když to odmítla, udeřil ji otevřenou dlaní ruky zezadu do hlavy, po čemž poškozená mu opět ze strachu uvařila, kdy takového jednání se dopouštěl především v důsledku své závislosti na pervitinu, čímž v poškozené vyvolal strach a zejména psychickou újmu,

tedy

týral osobu blízkou žijící s ním ve společném obydlí,

tím spáchal

přečin týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní zákoník“)

a odsuzuje se

podle § 199 odst. 1 trestního zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání dvanácti (12) měsíců.

Podle § 84 trestního zákoníku za užití § 81 odst. 1 trestního zákoníku se výkon trestu odnětí svobody podmíněně odkládá a současně se nad obžalovaným vyslovuje dohled probačního úředníka.

Podle § 85 odst. 1 trestního zákoníku se stanoví zkušební doba v trvání třiceti (30) měsíců.

Podle § 70 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku se zároveň ukládá trest propadnutí věci, a to:

- I. kuchyňský nůž o celkové délce 33 cm, délka čepele nože 21 cm, se stříbrnou čepelí a rukojetí s omotanou stříbrnou hliníkovou fólií
- II. kuchyňský nůž o celkové délce 32 cm, délka čepele nože 19 cm, s fialovou rukojetí a na čepeli s květinovým motivem.

Podle § 99 odst. 2 písm. b), odst. 3, odst. 4 trestního zákoníku se obžalovanému ukládá ochranné léčení protitoxikomanické v ambulantní formě.

Odůvodnění:

1. Na obžalovaného byla státní zástupkyně Okresního státního zastupitelství v Liberci podána obžaloba pro jednání právně kvalifikované jednak jako zločin týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1, odst. 2 písm. d) trestního zákoníku, tedy jednání vykazující znak dlouhodobosti, jednak jako zločin vydírání podle § 175 odst. 1, odst. 2 písm. c) a písm. e) trestního zákoníku, tedy vydírání se zbraní a na svědkovi. Ve znělce obžaloby přitom bylo vycházeno nejen z protokolu o výslechu svědkyně [celé jméno poškozené] – matky obžalovaného, ale také z jí podaného vysvětlení zaznamenaného na úřední záznam před zahájením trestního stíhání obžalovaného. Za situace, kdy následně matka obžalovaného odmítla v hlavním líčení jako svědkyně podle § 100 odst. 1 trestního řádu vypovídat s odkazem na vztah k synovi, mohl soud vycházet s odkazem na § 211 odst. 4 trestního řádu toliko ze skutečností uvedených svědkyní za přítomnosti obhájce při jejím výslechu. V rámci výslechu však svědkyně zcela pominula, či nepotvrdila především to, že by se jí obžalovaný „snažil vyhazovat z bytu, že by jí řekl, ať mu ubalí cigaretu, a když toto odmítla, přiložil jí nůž o celkové délce 33 cm s délkou čepele 21 cm k břichu, načež ona mu ze strachu cigaretu ubalila,“ ani neuvedla to, že by „mu řekla, aby nefetoval, a on jí na to odvětil, ať drží hubu, jinak ji zabije, nebo ji dá přes hubu, a dále jí sdělil, že když jeho jednání oznámí na policii, tak ji zbije nebo možná i zabije.“ V návaznosti na užší rozsah skutkových závěrů, kdy pohrůžka násilím na svědkyni zcela vymizela, byla vypuštěna i příslušná právní kvalifikace, když veškeré jednání původně v obžalobě popsané se měl obžalovaný dopustit v jednočinném souběhu, mělo tvořit jeden skutek.

2. Soud pro svá skutková zjištění provedl rozsáhlé dokazování, kdy vyslechl obžalovaného, přečetl výpověď svědkyně/poškozené [celé jméno poškozené], a vyslechl celou řadu sousedů – nájemců v domě, kde k jednání obžalovaného mělo docházet, a dalších kompetentních osob (starosta, technický dozor obce), kteří k věci mohli mít poznatky z titulu výkonu své funkce či pracovní činnosti. Dále soud vyslechl znalce MUDr. Tauše k duševnímu stavu obžalovaného, provedl listinné důkazy včetně lékařských zpráv s ohledem na, v řízení vyjevené zneužívání OPL obžalovaným.

3. Obdobně jako v jiných případech „domácího násilí“, vlastního jednání, které bylo předmětem dokazování, byli přítomni (až na dílčí výjevy z chodeb domu) toliko obžalovaný a poškozená; pro soud tak nemohla být ohledně jeho skutkových závěrů stěžejní jiná, než výpověď poškozené [celé jméno poškozené], kterou podala v procesním postavení svědkyně ještě v přípravném řízení, když všichni ostatní svědci (vyjma svědka [jméno] [příjmení] a [celé jméno svědka] – k jejich výpovědi

v podrobnostech viz níže) vypověděli, že přímými účastníky čehokoliv, co je popsáno ve skutkové větě obžaloby, nebyli. Všichni svědci se shodli na tom, že obžalovaný byl problémový, hlučný, nerespektující domovní řád a noční klid, s vyšší či nižší mírou informovanosti o něm vypovídali jako o osobě pravděpodobně závislé na drogách, shodli se na tom, že byl zlý, případně hrubý na svou matku – poškozenou [celé jméno poškozené], že na ni křičel, nadával jí, stejně jako na tom, že poškozená je osobou tichou, uzavřenou, bezproblémovou, nekonfliktní až „uťaplou“ (viz svědkyně [příjmení]), hodnou (viz svědek [příjmení]), žádný ze svědků nepotvrdil, že by na poškozené kdy spatřil jakékoliv stopy zranění, v konkrétnostech hrubého či zlého jednání se však vyjádřit nedokázali. Obžalovaný, svědkyně [celé jméno poškozené] i ostatní svědci shodně uvedli, že v roce 2018 a v počátku roku 2019 obžalovaný bydlel ve společné domácnosti se svojí matkou – poškozenou [celé jméno poškozené] – na adrese [obec a číslo], kdy společně užívali byt obce, který si pronajímala matka obalovaného.

4. Obžalovaný v hlavním líčení vinu popíral, resp. doznal, že se k matce choval špatně, spáchal trestný čin, za něj se matce i omluvil, ale bylo to jinak, než v obžalobě. Uvedl, že v dané době bral pervitin, šňupal ho nosem téměř každý den, ví, že byl hlasitý, hlasitě pouštěl hudbu, s matkou se vždycky ráno hádal, když jej vzbudila a chtěla, aby šel do práce. Popřel, že by matce vyhrožoval s nožem, že by po ní vyžadoval cigarety, nechoval se k ní takto hrubě. Moc si na to své jednání nevzpomíná, nevzpomíná si, že by ji štípal do nohou, nevyhrožoval jí, že by ji zabil, není si vědom toho, že by do matky strkal, nepamatuje si, že by jí vulgárně nadával. Doznal, že matku jednou uhodil, byl na dojezdu, matka poškodila TV anténu, dal jí malý pohlavek zezadu otevřenou dlaní, dále se přiznal, že v bytě jednou zničil dvířka od mikrovlnky, bylo to proto, že jej máma vzbudila, bylo to právě v souvislosti s tou rozbitou anténou. K aktuálním vztahům uvedl, že s mámou zase vychází, žije opět u ní, konflikty nemají, on, od té doby, co se vrátil z léčebny, pervitin neužívá, v minulosti neměl pocit, že by máma z něj měla strach. Popsal jí jako klidnou osobu, špatně doslýchá, proto taky musel mluvit nahlas a všechno jí opakovat, když byl na dojezdu, tak ho to štvalo a byl proto „nepřičetnej“.

5. Vedle doznání obžalovaného obecně k hrubému chování vůči matce, křiku na ní, jednomu pohlavku do zátylku a poškození dvířek mikrovlnky v bytě matky, mohl soud za prokázané považovat to, že obžalovaný do poškozené strkal, křičel na ní, rozkazoval jí, aby něco udělala – např. mu uvařila kávu nebo čaj, a když to neudělala, byl na ní zlý, vzteklý, házel po poškozené věcmi v bytě, poškodil poškozené mikrovlnku a chlebník tím způsobem, že do nich ve vzteku intenzivně praštil, poškozenou štípal do nohou tak, že se jí udělaly modřiny, fyzicky ji napadl nejméně ve třech případech, kdy jí dal zezadu do týla hlavy „facku“, vulgárně jí nadával, „jdi do píči“, nazýval jí „krávou“, „dementem“ apod. Svědkyně [celé jméno poškozené] se současně vyjádřila v tom smyslu, že na takové jednání obžalovaného měl velký vliv pervitin, který užíval. Když se měla vyjádřit, jestli jí k něčemu někdy násilím nutil, nebo jí vyhrožoval, popsala událost, kdy jí obžalovaný ukazoval nože a pak jí dal nůž k břichu, měl ty nože v obýváku a hrál si s nimi, když jí je přiložil k tělu, řekla mu, ať to nedělá, že se jí to nelíbí, a že když se to bude opakovat, že to nahlásí. Na to obžalovaný zkontl. Nic přitom neřikal. Jednou obžalovanému řekla, že jeho jednání oznámí na polici, on jí řekl, ať to zkusí, když se ho ptala, co by se stalo, řekl, že by viděla, nedořekl to (viz výpověď svědkyně [celé jméno poškozené] na č.l. 36 – 43 spisu).

6. Vedle této výpovědi mohl soud opřít skutkové závěry o výpovědi dalších slyšených svědků, i když spíše v tom smyslu, že tyto v obecné rovině potvrzují závadové jednání obžalovaného ke své matce a posilují věrohodnost a vypovídací hodnotu toho, o čem svědkyně [celé jméno poškozené] vypovídala v konkrétnostech (viz shora). Ani svědek [jméno] (přímý soused), ani svědkyně [příjmení] (sousedka), ani svědkyně [příjmení] (sousedka), ani svědci [příjmení] a [příjmení] (zaměstnanec a starosta obce) neuvedli žádný konkrétní závadový projev jednání obžalovaného vůči matce, kterému by byli přítomni. Sousedé, nájemníci z domu i starosta obce – svědek [příjmení] se shodli na tom, že obžalovaný byl problémovou osobou, byl hlučný, rušil noční klid, když přicházel v nočních hodinách do bytu, či si v noci pouštěl nahlas muziku.

Zároveň někteří popsali jeho zvláštní chování, které přičítali zneužívání drog (svědkyně Žežulková). Svědci se shodli na tom, že byl obžalovaný na svou matku zlý (svědek Marek, svědkyně [příjmení], čtené vysvětlení [jméno] [příjmení]), křičel na matku (i když např. svědek [jméno] potvrdil, že poškozená [celé jméno poškozené] má problémy se sluchem, proto sama mluví nahlas, a proto částečně i obžalovaný křičel, tento svědek uvedl, že slyšel i jak křičí, nebo se hádají oba, hádky potvrdila i svědkyně [příjmení], křik obžalovaného na matku pak svědkyně [příjmení], konkrétní nadávky či vulgarity neslyšeli (svědek Marek, svědkyně [příjmení], [příjmení]). Konkrétněji se vyjádřil svědek [příjmení], který uvedl, že slyšel, jak obžalovaný matce nadával, když chtěl nějaké jídlo nebo peníze, když mu to co chtěl, nedala, křičel na ní, že je „píča“, tuto konkrétní nadávku slyšel svědek [příjmení] asi 2x nebo 3x – bylo to ale v období, když už byl vykázán z domu. Svědci ([jméno], [příjmení], [celé jméno svědka]) uvedli, že z bytu obžalovaného a matky neslyšeli žádné mimořádné rány či zvuky (jako když se rozbíjí věci či se s něčím hází); zranění na poškozené nezpozorovali (shodně [jméno], [příjmení], [příjmení], [příjmení], [celé jméno svědka]). Potvrdili, že v domě byla opakovaně Policie ČR, aniž by byli schopni uvést, zda primárně řešila jednání obžalovaného vůči matce či jeho nerespektování domovního řádu a rušení nočního klidu (svědek Marek, svědkyně [příjmení]). Někteří svědci ([jméno], starosta [příjmení]) potvrdili, že se jednání obžalovaného v domě se řešilo i s Obecním úřadem obce Višňová, nicméně, jak uvedli, primárním problémem, který trápil zbylé nájemníky, nebyly poznatky o jeho chování k matce, ale jeho rušení nočního klidu a domovního pořádku – proto byla schůze SVJ svolána, proto nájemníci žádali zásah obce (svědkyně Žežulková, [příjmení], shodně svědek [příjmení] jako starosta obce, i svědek [celé jméno svědka]) – a jak vypověděl (jako jediný) svědek [celé jméno svědka] – v rámci toho, poškozená [celé jméno poškozené] v podstatě přiznala, že neví, co má se synem – obžalovaným dělat, a že sama se obává chování syna vůči ní samé. Že ale skutečně uvedené nelze interpretovat tak, že by mělo být na pořadu schůze „jednání obžalovaného vůči své matce“ – tedy, že by právě toto bylo vnímáno jako zásadní, čím obžalovaný narušuje klid, soužití v domě, svědčí i to, že řada svědků si vůbec nevzpomněla, že by se něco takového na schůzi SVJ projednávalo (svědkyně Jančárková), svědci [jméno] a [příjmení] na dané domovní schůzi nebyli, jejich poznatky tak byli toliko zprostředkované, svědek [příjmení] uvedl, že se to tam řešilo v hypotetické rovině, tzn. že se vědělo, že obžalovaný na matku huláká, že se hádají, že sama poškozená tam uvedla, že není někdy schopna obžalovaného usměrnit, a na to jí bylo řečeno, že když dojde k něčemu vyhocenému, tak ať volá Policii ČR. Všichni svědci (až na [jméno] [příjmení]) taktéž uvedli, že si poškozená nijak konkrétně jim osobně na syna nebo jeho chování nestěžovala, svědek [příjmení] jako starosta obce potvrdil, že s poškozenou [celé jméno poškozené] řešil záležitosti okolo bytu, to ale poškozená spíše obžalovaného omlouvala, že má výkyvy, že se ale stará, když pracuje, přispívá jí na domácnost, na žádné slovní či fyzické napadání si nestěžovala. Svědkyně [jméno] [příjmení] popsala poškozenou podrobněji s tím, že ji zná od malička, že tato se jí jednou svěřila, že se obžalovaného – svého syna – bojí, pak ale za týden řekla, že se proti němu spikl celý dům. Někteří svědci ([příjmení]) potvrdili, že v roce 2019 byl obžalovaný z bytu poškozené policií vykázán na dobu deseti dnů – svědek [příjmení] uvedl, že soused [celé jméno svědka] jednou volal policii. Svědkyně [příjmení] a svědek [celé jméno svědka] uvedli, že i v době, kdy obžalovaný do bytu poškozené nesměl, tato mu nosila jídlo a pití do altánku před domem. Všichni svědci se taktéž shodli, že nějakou dobu (v rozmezí uváděných 3 týdnů až dvou měsíců) se obžalovaný chová již řádně, tiše, klid v domě, kde opět se svou matkou bydlí, nijak nenarušuje.

7. Nejpodrobněji se k věci vyjádřil právě svědek [celé jméno svědka], nejbližší soused poškozené, který popsal jednání obžalovaného od počátku roku 2018 až do doby vykázání obžalovaného z bytu na jaře 2019. Tento svědek byl „do případu“ nejvíce zainteresován, jak bylo patrné nejen z jeho výpovědi, ale i jeho postoje v době, kdy k jednání obžalovaného docházelo – byl to právě on, kdo dle svých slov opakovaně volal Policii ČR, která následně obžalovaného z bytu vykázala, za přestupek spáchaný dne 10. 4. 2019 vůči tomuto svědkovi byl obžalovaný potrestán napomenutím pokutou (viz č. I. 119 – 120), inicioval za pomoci svého bratra sepsání podnětu

k prošetření „domácího násilí a dalších činů“ e-mailovou zprávou příslušné složce policie jeho bratrem (viz č. I. 99 – 100), jak však sám uvedl, skutečnosti, které bratr [jméno] [celé jméno svědka] v podnětu uvedl, měl ten toliko zprostředkovaně od něj a od matky, bratr žil tehdy ve Skotsku, nemohl být tedy svědkem ničeho z uváděného. Svědek uvedl, že na poškozenou na předmětné domovní schůzi vznesl právě on (s manželkou) přímý dotaz – „jestli jí syn mlátí“ – a ona se k tomu přiznala. Ačkoliv tedy byla projevena jistá angažovanost svědka, nezeslabovalo to jeho věrohodnost, resp. váhu jím podané výpovědi, neboť svědek nevypovídal tendenčně, uvedl současně, že obžalovaný byl jeho kamarád, a především dokázal věrohodným způsobem popsat genezi vztahu obžalovaného a jeho matky – v návaznosti na postupující zneužívání drog obžalovaným, aniž by bylo zřejmé, že chce obžalovanému nějak tendenčně uškodit. Nicméně i ohledně domovní schůze, jeho přímého dotazu na poškozenou a poté zaslání podnětu k prošetření přes bratra a volání policie, svědek v podstatě uvedl, že hlavním důvodem bylo, že chtěli obžalovaného „vystrnadit“ z bytu, aby nerušil ostatní nájemníky, a nevěděli, jakým jiným způsobem to udělat. Soud tedy vyjma shora uvedeného mohl vycházet z jeho výpovědi při rekonstrukci konfliktu, ke kterému došlo mezi obžalovaným a jeho matkou – poškozenou [celé jméno poškozené] o vánocích roku 2018. Svědek k této události uvedl, že mezi obžalovaným a poškozenou došlo i k fyzickému konfliktu, neboť slyšel, jak obžalovaný na matku začal řvát, pak slyšeli, jak ona na něj zakřičela, ať ji nemlátí. Takže se podle svědka hádali a obžalovaný pak matku uhodil. Svědek slyšel, že obžalovaná konkrétně matce říkal, že „je kráva, že je píča“, pak slyšeli ránu s tím, že ona mu řekla „Jau, co děláš!“. Ta rána zněla jako facka. Svědek pak uvedl, že obžalovaný matku napadnul ještě jednou, ale neví kdy, celkem tedy slyšel dvakrát, že na ni zaútočil. Dále svědek popsal, že obžalovaný matku hrubě úkoloval s tím, aby mu donesla věci, pustila psa, matce vůbec nepomáhal. Pro úplnost pak byl čten i úřední záznam o podaném vysvětlení svědka [příjmení], nicméně s ohledem na výpovědi ostatních, před soudem slyšených svědků z daného úředního záznamu a zřejmý nesoulad mezi těmito jejich výpověďmi a úředním záznamem vyhotoveným Policií ČR, nemohl soud této výpovědi přikládat větší relevanci.

8. Všechny podané výpovědi (poškozené i ostatních svědků) jsou vzájemně koherentní, soud tedy mohl uzavřít, že bylo beze všech pochybností prokázáno, že obžalovaný se k poškozené choval zle a hrubě, v konkrétnostech soud odkazuje na skutkovou větu výroku rozsudku a bod ad 5. odůvodnění, kdy je zřejmé, že popsané jednání spočívalo především v špatném psychickém zacházení s obžalovanou, které ve dvou (dle svědka [celé jméno svědka]), resp. třech případech (dle poškozené) vyústilo i ve fyzický útok na poškozenou, bez zdravotních následků. Nelze souhlasit s obhajobou, že by snad vztah mezi obžalovaným a jeho matkou neměl být asymetrickým vztahem, k charakteru a osobnosti obžalovaného a jeho matky se vyjádřili všichni svědci, kdy byla jednoznačně prokázána submisivita, podřízenost poškozené, její uzavřenost a plachost, která vyvěrala nejen z jejího osobnostního nastavení, ale logicky dle soudu i ze zacházení a jednání, kterého se jí dostávalo doma od obžalovaného. Skutečnost, že tyran žije s obětí v bytě v jejím vlastnictví, resp. v bytě, ke kterému má oběť užívací titul, nebo že oběť nevyužije prostředky, které jí právní řád dává k tomu, aby svou situaci řešila, nemá na právní kvalifikaci jednání žádný vliv, v tomto směru je možno odkázat na četnou judikaturu k příslušnému ustanovení. Jednání obžalovaného se tak, jak bylo rekonstruováno, bezpochyby vyznačovalo bezcitností a trvalostí, obzvláště za situace, kdy poškozená jako stará matka v důchodovém věku obstarávala pro svého dospělého syna v produktivním věku veškeré potřeby, umožnila mu u sebe bydlet a on jí za to oplácel nadávkami, křikem, ústrky, poškozováním věcí v návalech vzteku a občasnou fyzickou inzultací. Takové jednání jednoznačně poškozená vnímala jako těžké přikopání, jak v podrobnostech uvedla ve své výpovědi, a jak se „ve slabé chvílce“ svěčila svědkyni [příjmení], obžalovaného se bála. Na základě vyjádření svědků má soud za to, že se za svého syna před ostatními částečně i styděla, resp. styděla se, za jeho jednání a za to, že tomu ona sama nedokáže čelit, tím spíše jej musela vnímat úkorně a ponížene.

9. V návaznosti na tyto závěry po právní stránce soud hodnotil jednání obžalovaného jako přečin týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1 trestního zákoníku, neboť obžalovaný týral svoji matku, která s ním žila ve společném obydlí. Předmětem ochrany u této skutkové podstaty je ochrana osob před domácím násilím, tedy osob blízkých nebo žijících s pachatelem ve společné domácnosti. Pod pojmem týrání je třeba rozumět takové jednání pachatele, které se vyznačuje zlým nakládáním s osobou žijící ve společném obydlí, a současně se vyznačuje i určitou mírou trvalosti a dosahuje takové intenzity, aby bylo způsobilé vyvolat stav, který pociťuje postižená osoba jako těžké příkoří, resp. psychické nebo i fyzické útrapy (srov. R 20/2006 tr.). Jak shora citované rozhodnutí podává, zákon přitom nevyžaduje, aby týrání mělo povahu fyzického násilí, popřípadě též spojeného s následky na zdraví týrané osoby, kdy použití fyzického násilí může mít v takovém případě vliv na stupeň nebezpečnosti činu pro společnost. Týrání ze strany obžalovaného se v projednávané věci projevovalo zejména eskalujícím verbálním, vulgárním napadáním a hrubými urážkami poškozené, úkolováním poškozené spojeným vynucováním si poslušnosti a splnění příkazů obžalovaného, agresivitou namířenou buďto vůči věcem v domácnosti poškozené či v poslední fázi popsaného období i fyzickou agresivitou vůči ní samé, spočívající v (ještě) ojedinělých fyzických útocích spíše nižší intenzity na poškozenou. Tímto jednáním obžalovaný v podstatě zcela řídil (za situace, kdy později již ani nepracoval) život poškozené, která jako osoba submisivní, uzavřená neměla sílu se danému jednání vzepřít. Jednání obžalovaného pak poškozené jednoznačně přivodilo minimálně psychickou újmu, poškozená, jak se svěřila svědkyni – kamarádce [příjmení], se obžalovaného bála. Na uvedených závěrech nemůže změnit nic ani zjištění soudu, že i v době, kdy byl obžalovaný ze společného bytu nakonec vykázan, za ním chodila, nosila mu jídlo a pití a trávila s ním čas venku. Dokresluje to toliko komplikovanost vztahu; pokud je tyran a oběť v tak úzkém vztahu matky a syna, je evidentní a lidsky pochopitelné, že poškozená nechtěla na syna zcela zanevřít, nedokázala jej přes to, čeho se vůči ní dopouštěl, zcela odstříhnout. Jednání obžalovaného nelze na základě zjištěných skutečností hodnotit jinak, než jako úmyslné, spáchané v úmyslu přímém.

10. Soud však upravil časové vymezení skutku – v návaznosti na slyšené svědecké výpovědi – a v návaznosti na to, pak učinil závěr, že není možno uzavřít, že by jednání obžalovaného dosahovalo znaku kvalifikované skutkové podstaty, totiž, že by se jednalo (s přihlédnutím k intenzitě týrání) o jednání dlouhodobé. Jak totiž vypověděli svědci [celé jméno svědka], [anonymizováno] a [příjmení], v první polovině roku 2018 ještě obžalovaný „fungoval“ v podstatě řádně, pracoval na veřejných prospěšných pracích pro obec ([příjmení], [příjmení]), intenzivnější a častější křik z bytu zaznamenal svědek [celé jméno svědka] až v druhé půli roku 2018, fyzický konflikt až o vánocích 2018. Jejich výpovědi jsou tak konzistentní v tom, že obžalovaný zneužíval drogy a v návaznosti na prohlubující se závislost se logicky prohlubovala jeho nevy počítatelnost, nespolehlivost, agresivita (když všichni tři negativní projevy obžalovaného zařadili až do druhé půli roku 2018). Schůze vlastníků a následné vykázaní obžalovaného z bytu je nutno zařadit časově na počátek, resp. jaro roku 2019 (viz protokol o zajištění, výpověď svědkyně [příjmení] a svědka [celé jméno svědka]). Nebylo tedy žádnými důkazními prostředky prokázáno, že by se obžalovaný jednání takové intenzity, jak je popsáno ve skutkové větě výroku rozsudku, dopouštěl již od ledna 2018 (sama poškozená nedokázala určit, jak dlouho je na ni obžalovaný takto hrubý – viz č. I. 38 spisu). Vzhledem k tomu, že již vlastní týrání je zlé nakládání, které se vyznačuje určitým trváním (srov. R 20/1984), musí se při páchaní takového činu po delší dobu jednat o dobu trvání řádově v měsících (viz komentářovou literaturu Šámal, P. a kol. Trestní zákoník, 2. vydání, Praha: C.H.Beck, 2012, s. 1936). Týrání poškozené se neprojevovalo žádnými zvláště surovými, násilnými nebo jinak trýznivými excesy ze strany obžalovaného, proto při zohlednění zjištěné intenzity sodu dovedil, že jednání obžalovaného, byť páchané po dobu (maximálně) půl roku, nedosahuje intenzity, resp. doby předpokládané kvalifikovanou skutkovou podstatou. Pro posouzení otázky, zda pachatel trestného činu týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě podle § 215a tr. zák. pokračoval v páchaní takového činu „po delší dobu“ ve smyslu ustanovení § 215a odst. 2 písm. b) tr. zák., je určující nejen celková doba týrání,

ale přihlídnout je třeba též ke konkrétnímu způsobu provedení činu, intenzitě týrání, jeho četnosti apod. V závislosti na konkrétních okolnostech není vyloučeno, aby i doba několika měsíců naplnila tento zákonný znak. (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. 2. 2008, sp. zn. 8 Tdo 105/2008, publikované pod č. R 58/2008 tr. Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, 10/2008). Stejně tak nebylo v řízení prokázáno, že by obžalovaný poškozené vyhrožoval násilím s cílem, aby tato něco konala (viz odstavec 1. odůvodnění; pokud se poškozená vyjadřovala v tom smyslu, že na ni byl obžalovaný hrubý, vztekale něco hodil, když nesplnila, co jí řekl, pak v kontextu zjištěného skutkového děje vyhodnotil soud tyto převážně verbální projevy obžalovaného tak, že nedosahovaly svou intenzitou samostatné právní kvalifikace, ale byly toliko součástí – v zásadě jedním z průvodních jevů – přečinu týrání, tyto zjištěné jednotlivosti byly fakticky konzumovány jednáním obžalovaného kvalifikovaným jako přečin týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1 trestního zákoníku.

11. K osobě obžalovaného byl ve věci vypracován i znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie zpracovatele MUDr Lumíra Tauše, CSc., který byl následně jako znalec slyšen v hlavním líčení. Z jeho výslechu bylo zjištěno, že obžalovaný netrpí žádnou duševní chorobou, ale jeho mentální výkon se celkem nerovnoměrně pohybuje na hranici dolní slaboduchosti až už defektu. Defekt intelektu dominuje celému jeho projevu, životnímu stylu. Obžalovanému nebyla taktéž dopřána zcela adekvátní výchova a to dohromady formuluje jednoduchou osobnost, nedostatečně rozvinutou. Znalec u obžalovaného diagnostikoval závislost na omamných a psychotropních látkách, konkrétně na pervitinu, kterou označil jako rozvinutou. Užívání pervitinu zintenzivňuje negativní osobnostní charakteristiky, pozitivní je, že obžalovaný sám proklamuje, že by se chtěl léčit. Toho je třeba využít, kdy s ohledem na nedostupnost se jako nesmyslné jeví doporučovat ochranné léčení ústavní, je možno využít vůle obžalovaného se léčit. Poté, co byl znalec seznámen se sdělením Psychiatrické nemocnice Marianny Oranžské, kam dobrovolně nastoupil k léčbě drogové závislosti, a kterou předčasně ukončil, znalec uvedl, že to dokládá závěry o slabší vůli obžalovaného ve vztahu k vytyčenému cíli s drogami přestat, pokud by byly k obžalovanému i po jím prováděném vyšetření zjištěny negativní poznatky, je namíště ochranné léčení uložit. Je vysoce individuální, zda již takto krátký pobyt měl na obžalovaného nějaký vliv, může se to stát, ale objektivní zjištění k tomu nemá.

12. V hlavním líčení byly dále provedeny další listinné důkazy, a to lékařská zpráva o ambulantním vyšetření obžalovaného ze dne 5. 3. 2019, kdy bylo doporučeno absolvování tříměsíční léčby závislosti na drogách, protokol o vydání a fotodokumentace nožů, které měl obžalovaný přikládat k tělu poškozené. Ohledně osoby obžalovaného měl soud k dispozici též zprávy o pověsti, opis z evidence přestupků a z rejstříku trestů, ze kterých bylo zjištěno, že kromě shora citovaného přestupku vůči svědku [celé jméno svědka], byl obžalovaný uznán vinným ze spáchání dalších čtyř přestupků v roce 2019 (namířených proti občanskému soužití, veřejnému pořádku a jedné krádeže). Z rejstříku trestů bylo zjištěno, že obžalovaný doposud nebyl odsouzen za trestnou činnost.

13. Pokud tedy soud v odstavcích 9. a 10. odůvodnění dospěl k závěru, že v hlavním líčení provedené důkazy jednoznačně prokazují, že se obžalovaný skutku popsaného ve skutkové větě výroku dopustil, a vylučují, že by k němu mohlo dojít jinak nebo že by jej mohl spáchat někdo jiný a takový skutek právně kvalifikoval jako přečin týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1 trestního zákoníku, rozhodoval dále o trestu, případně o uložení dalšího (ochranného) opatření.

14. Při úvaze o druhu a výši trestu soud hodnotil společenskou škodlivost trestného činu, osobu obžalovaného, možnost nápravy, polehčující a přitěžující okolnosti, dosavadní způsob života a jeho chování po činu, tedy veškeré skutečnosti uvedené v ustanovení §§ 38, 39 trestního zákoníku, §§ 41, 42 trestního zákoníku. Obžalovanému polehčuje, že doposud nebyl odsouzen, soud částečně přihlédl i k tomu, že ačkoliv se doznal toliko k hrubému jednání vůči matce v obecné rovině, a konkrétnosti či fyzické napadání buďto vyloučil, nebo uvedl, že si na ně

nepamatuje, současně bylo zřejmé, že obžalovaný svého jednání lituje, má alespoň částečný náhled na jeho škodlivost a pociťuje, a vyjádřil, i určitou lítost ve vztahu ke své matce. Současně soud přihlédl k tomu, že dle vyjádření všech slyšených svědků k obžalovanému aktuálně nejsou žádné negativní poznatky z místa bydliště, kde aktuálně opětovně sdílí společnou domácnost s matkou, sám dobrovolně nastoupil protitoxikomanický terapeutický pobyt (ačkoliv jej předčasně ukončil). Významné přitěžující okolnosti soud neshledal. Vzhledem ke shora uvedenému soud dospěl k závěru, že na obžalovaného je namíště působit uložením trestu, nespojeného s přímým výkonem. S ohledem na závěry znaleckého zkoumání k osobnosti obžalovaného a skutečnost, že obžalovaný s matkou opětovně sdílí společnou domácnost, je především dle soudu třeba akcentovat výchovný faktor trestu, kdy současně byly u obžalovaného zjištěny podmínky pro uložení ochranného léčení protitoxikomanického a sám obžalovaný projevil vůli takovou léčbu podstoupit. Soud má tedy za to, že zde existuje potřeba obžalovaného zvýšeně sledovat a kontrolovat, a současně mu poskytnout i možnou probační péči a vedení k tomu, aby byl posílen v regulativních postojích vůči sobě samému a svému chování; uložil tedy obžalovanému trest odnětí svobody nespojený s přímým výkonem za současného stanovení dohledu probačního úředníka. Výměra trestu odpovídá závažnosti jednání ve vztahu k obdobným jednáním dané skutkové podstaty a osobě obžalovaného jako prvopachatele, kdy byl uložen trest v první čtvrtině zákonné trestní sazby. Výkon trestu byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání dvou a půl let, tedy v polovině trestní sazby, a to opět v návaznosti na skutečnost, že obžalovaný aktuálně sdílí s matkou společný byt, v evidenci rejstříku přestupků má 4 záznamy za poslední rok, a měl by se podrobovat léčbě drogové závislosti, kdy vypovídající závěry o skutečném naplnění účelu probačního vedení a ochranné léčby je možno predikovat nikoliv v brzkém horizontu. S ohledem na to, že ke spáchání trestného činu bylo ze strany obžalovaného užito i kuchyňských nožů (toliko v tom rozsahu, že jej obžalovaný přikládal k tělu poškozené, aniž by u toho něco říkal či naznačoval), uložil soud v souladu s § 70 odst. 2 písm. a) také trest propadnutí věci, kdy pro toto byly splněny zákonné předpoklady.

15. Obžalovaný se projednávaného skutku dopustil v době, kdy dlouhodobě, podle svých slov téměř každý den, zneužíval pervitin, dle zjištění znalce vykazoval znaky rozvinuté závislosti na pervitinu, tedy spáchal trestný čin pod vlivem návykové látky a v souvislosti s jejím zneužíváním. Soud proto dospěl k závěru, že jsou dány podmínky podle § 99 odst. 2 písm. b) trestního zákoníku, a obžalovanému vedle trestu uložil také ochranné opatření v podobě ochranného léčení protitoxikomanického v ambulantní formě. Soud při jeho uložení vycházel ze závěrů znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, jakož i z vylislu znalce a ze zprávy Psychiatrické nemocnice Marie Oranžské. Jak znalec uvedl, pobyt obžalovaného na svobodě v současnosti není z psychiatrického hlediska nebezpečný, avšak s ohledem na jeho nedostatečnou míru volní kontroly nad svým jednáním nelze garantovat, že bude v rámci ambulantní léčby spolupracovat. K dotazu na faktor doby, v jaké lze s výkonem léčby započít, znalec uvedl, že i se zohledněním delší čekací doby na ústavní léčbu tato se jeví jako nesmyslná. Při ambulantní formě je možno výkon uloženého léčení zahájit bez zbytečných průtahů a ihned tak reagovat na potřebu léčení závislosti na pervitinu, která se u obžalovaného vyvinula a mohla by jej jinak dále negativně ovlivňovat. Soud proto dospěl k závěru, že i přes méně jistou prognózu řádné spolupráce v rámci ambulantní léčby je namíště upřednostnit rychlé započítí léčby bez zbytečného odkladu, kdy toto je možno – s ohledem na dlouhodobé poznatky o čekacích dobách na ústavní léčení – pouze u ochranného léčení v ambulantní formě.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do osmi dnů od jeho doručení ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci, prostřednictvím Okresního soudu v Liberci, písemně, ve trojím vyhotovení, pokud se strany práva na odvolání již nevzdaly. V téže lhůtě, nebo ve lhůtě dodatečně stanovené předsedou senátu musí být odvolání písemně odůvodněno. Z odůvodnění musí být patrné, proti kterému výroku odvolání směřuje a jaké vady jsou vytýkány rozsudku nebo

řízení, které rozsudku předcházelo. O odvolání bude rozhodovat Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci. Státní zástupce může rozsudek napadnout ve všech výrocích a je povinen uvést, zda odvolání podává ve prospěch či neprospěch obžalovaného. Obžalovaný může rozsudek napadnout pro nesprávnost výroku, který se ho přímo dotýká. Poškozený, který uplatnil nárok na náhradu škody, pro nesprávnost výroku o náhradě škody.

Liberec 14. listopadu 2018

Mgr. Hana Moravová
asistentka soudce